

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 35272**Nom:** Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Anatomia Humana	BÀSICA

COORDINACIÓ

BLASCO SERRA ARANTXA

RESUM

L'assignatura *Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició* és de formació bàsica i està ubicada per tant al primer curs i quadrimestre de l'ensenyament del Grau. La seua extensió és de 6 crèdits ECTS, 4,5 dels quals són d'ensenyaments teòrics i 1,5 pràctiques i de laboratori.

L'objectiu general d'aquesta assignatura és aportar a l'alumnat coneixement descriptiu, topogràfic i funcional dels diferents òrgans i sistemes del cos humà que permeten el desenvolupament, el maneig i la integració del llenguatge i la comunicació en tota la seua diversitat.

En aquesta assignatura s'estudia l'organització bàsica del cos humà, i s'aprofundeix en la descripció morfològica i funcional de les estructures necessàries per a l'emissió i la matisació dels sons del llenguatge, l'expressió facial i la producció de llenguatge escrit o de signes. Entre aquestes estructures destaca el crani i la musculatura facial, els òrgans fonoarticulars i dels sentits, així com el sistema nerviós. També s'aborden sistemes vitals com ara el respiratori i el circulatori. Així mateix, es descriu el desenvolupament embrionàric general i específic del sistema nerviós, la cara i els òrgans fonoarticulars i dels sentits relacionats amb el llenguatge, cosa que permet entendre la base de moltes patologies genètiques i/o embrionàries que afecten el llenguatge i la comunicació, que sovint necessiten professionals en logopèdia per a la seua rehabilitació.

El coneixement exhaustiu dels aspectes morfològics, relacionals i funcionals dels diferents aparells i sistemes del cos humà relacionats amb el llenguatge i la comunicació en totes les seues variants és imprescindible en la formació del/la logopeda, a més de proporcionar un fonament sòlid i necessari per a la integració dels coneixements impartits a la resta d'assignatures al llarg de la seua formació com a logopedes.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

És recomanable que l'estudiant posseeixi coneixements bàsics de biologia i de coneixement del vocabulari suficient per poder entendre els conceptes biològics i terminològics conceptuals de les estructures anatòmiques i de l'evolució del llenguatge des dels animals a l'ésser humà.

Aquesta assignatura es relaciona estretament amb la Fisiologia, la Neurologia i Neuropsicologia del primer curs i amb les assignatures clíniques relacionades amb l'Otorinolaringologia i el Sistema nerviós.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1203 - Grau Logopèdia

Coneixement de l'anatomia dels òrgans del parla, audició i veu.

Manejar les tecnologies de la comunicació i la informació.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Ser capaç de desenvolupar habilitats com regular el seu propi aprenentatge, resoldre problemes, raonar críticament i adaptar-se a situacions noves.

Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.

Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció.

Organització del cos humà. Nivells d'organització. Posició anatòmica. Plans i seccions del cos. Terminologia bàsica.

2. Embriologia General.

En aquest bloc els i les estudiants coneixeran la base del desenvolupament embrionari, les causes endògenes i exògenes que poden alterar aquest desenvolupament i en què etapa i com es desenvolupen el cap, el sistema nerviós i els sentits relacionats amb el llenguatge per a poder comprendre el perquè de les patologies genètiques i embrionàries que produeixen deficiències funcionals.

Tema 1- Visió general del desenvolupament embrionari

Tema 2- Desenvolupament del sistema nerviós

Tema 3- Desenvolupament de la cara, dels òrgans fonoarticulars i dels òrgans dels sentits.

3. Esqueleotologia Cranial.

Ací els i les estudiants estudiant coneixeran la morfologia del crani i de les seues cavitats, especialment aquelles que estan relacionades amb la parla i l'audició.

Tema 4- Estudi de la volta cranial. Estudi de la base del crani.

Tema 5- Estudi del viscerocràni. Cavitats orbital, nasal i bucal. Sins paranasals

4. Òrgans Fonoarticulars.

En aquest bloc els i les estudiants coneixeran la morfologia estructural i funcional de la laringe i vies i músculs relacionats amb l'emissió i recepció dels sons i la respiració.

Tema 6- Nas i fosses nasals. Cavitat oral. Dents. Llengua. Musculatura lingual. Glàndules salivars. Dinàmica funcional

Tema 7- Estudi de la faringe. Mucosa faríngia. Regions faríngies. Musculatura faríngia.

Vascularització. Innervació. Dinàmica funcional

Tema 8- Estudi de l'esquelet laringi. Cartílags. Membranes Lligaments. SNM del fonador.

Tema 9- Morfologia interna de la laringe. Espais anatòmics. Dinàmica funcional de la laringe. Innervació i Irrigació.

Tema 10- Estudi de les vies respiratòries: Tràquea. Bronquis. Estudi dels pulmons. Vascularització.

Innervació. Dinàmica funcional de la respiració.

5. Musculatura peribucal, masticatòria i cervical anterior.

En aquest bloc es detallarà la musculatura relacionada amb l'expressió facial, la masticació i la deglució.

Tema 11- Regió suprahioidea. Regió infrahioidea: Musculatura. Irrigació i innervació. Dinàmica funcional

Tema 12- SNM del facial. Vascularització. Dinàmica funcional. Articulació temporo-mandibular. Musculatura mobilitzadora de la mandíbula. Vascularització. Innervació. Dinàmica funcional

6. Membre superior.

Aquest bloc es dedicarà a l'estudi de l'osteoartrologia i la musculatura bàsica del membre superior, necessària per a la comprensió dels processos d'escriptura i llenguatge de signes.

Tema 13- Osteoartrologia. Plexe braquial. Sistemes neuromusculars del membre superior. El gest manual de l'escriptura. Vascularització. Dinàmica funcional.

7. Parets tòraco-abdominals.

En aquest bloc s'estudiarà l'osteoartrologia i musculatura de les parets corporals, amb especial atenció a la musculatura necessària per a la respiració i fonació.

Tema 14- Paret costal: osteoartrologia. Lligaments. Musculatura intercostal. Irrigació i Innervació. Dinàmica funcional. Diafragma. Irrigació i innervació. Dinàmica funcional

Tema 15- Musculatura abdominal. Innervació i Irrigació. Dinàmica funcional de la premsa abdominal.

8. Sistema Cardio-Circulatori.

En aquest bloc s'analitzarà, en termes generals, el sistema circulatori i el funcionament del cor, amb l'objectiu que l'estudiantat pugui comprendre posteriorment en aquesta assignatura o en unes altres, les alteracions derivades de la pèrdua d'irrigació sanguínia.

Tema 16- Cor. Morfologia Estructura Vascularització .Innervació. Estudi dels grans vasos.

9. Òrgans dels sentits.

En aquest bloc l'estudiant comprendrà l'organització estructural i funcional dels òrgans de l'audició i de la visió.

Tema 17- Sentit de la vista. Retina. Úvea i Coroide. Escleròtica. Còrnia. Medis transparents i refringents. Cristal·lí. Humor aquós. Humor vitri.

Tema 18- Sistemes neuromusculars del globus ocular. Irrigació del globus ocular. Innervació vegetativa i sensible del globus ocular Estudi del sistema de protecció del globus ocular.

Tema 19- Estudi de l'oïda i de l'equilibri. Oïda interna: aparell vestibular i coclear.

Receptors. Òrgano de Corti i Taques acústiques. Nervi vestibular i nervi acústic. Protecció òssia. Dinàmica funcional.

Tema 20- Oïda mitjana. Caixa del timpà. Cadena d'ossetes.Musculatura intrínseca. Trompa d'Eustaqui. Dinàmica funcional de l'oïda mitjana.

Tema 21- Oïda externa: membrana del timpà. Conducte auditiu extern. Pavelló auricular. Irrigació de les diferents parts de l'oïda.

10. Sistema Nerviós.

Els i les estudiants coneixeran, analitzaran, relacionaran i aplicaran els coneixements estudiats amb les estructures del Sistema nerviós central que fan possible tant la comprensió del llenguatge com l'articulació motora de les estructures perifèriques capaces de comunicar-se amb altres persones.

Tema 22- Nivells d'organització del Sistema Nerviós Central. Sistema Nerviós Perifèric.

Tema 23- La medul·la espinal. Organització estructural. Nervis espinals. Reflexos espinals.

Tema 24- Estudi del Tronc de l'Encèfal. Origen i constitució dels parells cranials. Nuclis reguladors de la motricitat. Substància reticular.

Tema 25- Estudi del cerebel. Escorça cerebel·losa Nuclis profunds del cerebel. Significat funcional.

Tema 26- Diencefal. Configuració externa. Significat funcional de cadascuna de les seues parts.

Tema 27- Telencèfalo. Hemisferis cerebrals. Nuclis grisos. Significat funcional. Estructures límbiques. Significat funcional.

Tema 28- Telencèfalo. Organització de l'escorça cerebral: Àrees motores. Via piramidal i vies extrapiramidals. Àrees sensibles. Via sensible central. Via òptica. Via acústica.

Tema 29- Àrees funcionals de l'audició i del llenguatge. Afàsies.

Tema 30- Irrigació. Cobertes meníngies. Sistema ventricular. Líquid cefalorraquidi.

11. Aprenentatge pràctic d'identificació de les estructures en maquetes i preparacions anatòmiques.

En aquest bloc, que és pràctic i de laboratori, els estudiants coneixeran i analitzaran, mitjançant maquetes i preparacions anatòmiques, les diferents estructures que van coneixent a les classes teòriques.

Pràctica (1,5 hores)

Embriologia general: Primeres fases del desenvolupament; Maquetes, làmines, reconstruccions.

Pràctica 2 (1,5 hores)

Esqueletologia cranial: Volta i base del crani. Fosses nasals. Cavitat Bucal. Fossa orbitària.

Pràctica 3 (1,5 hores)

Òrgans fonoarticularis: Estudi de la laringe i faringe. Maquetes i reconstruccions.

Pràctica 4: (1,5 hores)

Cavitat bucal, annexos, maxil·lars i peces dentàries, llengua faringe

Pràctica 5: (1,5 hores)

Musculatura Facial i Masticatòria. Musculatura cervical anterior. Membre superior.

Parets Toràciques i Abdominals. Estudi del diafragma.

Pràctica 6: (1,5 hores)

Membres superiors i tòrax, osteoartrologia i SNM, la mà com a instrument de comunicació.

Pràctica 7: (1,5 hores)

Sistema cardio-respiratori: reconstruccions, maquetes i preparacions anatòmiques.

Pràctica 8: (1,5 hores)

Òrgans dels sentits: Estudi del Globo ocular i els seus annexos. Estudi de l'oïda. reconstruccions, maquetes i preparacions anatòmiques.

Pràctica 9 (1,5 hores)

Sistema nerviós: Medul·la Tronc i cerebel, reconstruccions, maquetes i preparacions anatòmiques.

Pràctica 10: (1,5 hores)

Sistema nerviós: Diencefalo, sistema límbic, escorça motora i sensitiva, Àrees de Broca, territoris vasculars. reconstruccions, maquetes i preparacions anatòmiques.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Laboratori	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	45,00

Preparació de classes	15,00
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Desenvolupament del programa teòric amb classes presencials sobre pissarra i presentacions.

Classes pràctiques presencials amb identificació d'estructures en maquetes i preparacions i imatges anatòmiques.

Tasques no presencials amb tasques de cerca i identificació d'estructures en làmines, preparació de treballs i informes de les classes pràctiques.

A més, l'estudiantat dedicarà temps a l'estudi, preparació i realització de l'avaluació de la matèria, i a la realització de tutories programades individuals o en grup.

AVALUACIÓ

Per aprovar l'assignatura, els/les alumnes hauran de superar tant l'avaluació del contingut teòric com del pràctic. És requisit indispensable aprovar cadascuna de les parts per separat per fer la mitjana ponderada de la nota final.

Avaluació del contingut teòric: El valor de la prova teòrica correspon al 60% de l'avaluació final. Aquesta prova consistirà en un examen amb 30 preguntes tipus test amb 4 possibles respostes i 10 preguntes de resposta curta. A les preguntes de tipus test, les respostes incorrectes penalitzaran per a corregir l'efecte de l'atzar, de manera que cada tres respostes errònies descomptaran una resposta correcta (o la part proporcional corresponent en cas de no arribar a tres). Les preguntes no contestades no penalitzaran. A les preguntes de resposta curta, les errades no descompten. Cal que l'estudiantat obtinga una puntuació mínima de 4 punts sobre 10 a cadascuna de les parts de l'examen teòric per poder fer la mitjana amb l'altra. Per superar aquesta prova, l'estudiantat haurà d'obtenir una nota mínima de 5 punts sobre 10 entre les dues parts. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria.

Avaluació del contingut pràctic: El valor del contingut pràctic correspon al 40% de l'avaluació final.

L'avaluació de les pràctiques constarà de dues parts. D'una banda, es realitzarà una avaluació contínua mitjançant 10 proves objectives, una per cada pràctica, mitjançant una plataforma virtual durant les sessions pràctiques. Aquesta part de l'avaluació pràctica suposarà el 50% de la nota de pràctiques (20% de la nota de l'assignatura), i NO és recuperable en segona convocatòria. D'altra banda, es farà un examen del contingut pràctic consistent en 10 preguntes d'identificació d'estructures mitjançant imatges, que s'avaluaran simultàniament a l'examen teòric. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria. Cadascuna d'aquestes parts haurà d'arribar a un mínim de 5 punts sobre 10 per poder fer-se una mitjana.

Assistència a pràctiques: L'assistència a pràctiques és obligatòria. La inassistència injustificada a més d'un 20% de les pràctiques suposarà la impossibilitat de presentar-se a l'examen pràctic de l'assignatura.

En cas de no haver superat la part d'avaluació contínua a la primera convocatòria, per poder aprovar el contingut pràctic en segona convocatòria caldrà fer un treball a criteri del professor responsable que siga qualificat amb almenys 5 punts de 10, a més d'aprovar l'examen del contingut pràctic amb almenys 5 punts sobre 10.

La menció de matrícula d'honor (MH) es pot atorgar a l'estudiantat que hagi obtingut una qualificació igual o superior a 9.0, i per estricte ordre de nota a l'acta de qualificació.

Davant de pràctiques fraudulentas es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83sp.pdf>

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. Tingueu en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulentas a les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

1. Suárez Quintanilla. Anatomía Humana para estudiantes de ciencias de la salud. (2020). 2ª edición. Ed. Elsevier
2. Drake, Mitchell y Vogl. (2020). Gray. Anatomía para estudiantes. 4ª Edición. Ed. Elsevier.
3. Moore KL. (2018). Anatomía con orientación clínica. 8ª edición. Ed. Panamericana.
4. Rodríguez; Smith (2004) Anatomía de los órganos del lenguaje, visión y audición. 2ª edición. Ed. Panamericana.
5. Langman. (2019). Embriología médica con orientación clínica. 14ª edición. Ed. Panamericana.
6. Snell, R.S. (2019) Neuroanatomía clínica. 8ª edición. Wolters Kluwer.
7. LaPointe, L.L. (2013) Fundamentos de neurociencia para la logopedia. 1ª edición. Ed. Panamericana.
8. Schünke M.; Schulte E.; Schumacher U. (2022) Prometheus. Texto y Atlas de Anatomía. 3 tomos: Anatomía general y aparato locomotor + Órganos internos + Cabeza, cuello y neuroanatomía. 5ª ed. Ed Medica Panamericana
9. Netter F.H. (2019) Atlas de anatomía humana. 7ª ed. Ed. Elsevier Masson
10. Feneis H.; Dauber W. (2021) Nomenclatura anatómica ilustrada. 11ª edición Ed. Elsevier

Referències complementaries

1. Atlas anatómico interactivo en 3D: Human Biodigital (<https://human.biodigital.com>). Atlas de Anatomía Humana interactivo 3D

2. PRIMAL Pictures. Acceso gratuito desde la UV ([http://www. anatomy.tv](http://www.anatomy.tv)).